Qorti tal-Magistrati (Malta)
Bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali

Magistrat Dr. Donatella M. Frendo Dimech LL.D., Mag. Jur. (Int. Law)

Illum, 26 ta' Settembru, 2017

Il- Pulizija
(Spettur Matthew Vella)

-vs-

Lewis Caruana detentur tal-karta tal-identità numru 166056M

Kumpilazzjoni Nru. 752/14

Il-Qorti,

Rat l-imputazzjonijiet migjuba kontra l-imputat Lewis Caruana u ċioè talli:

1. F'April, 2014 u fix-xhur u snin ta' qabel, b'diversi atti magħmulin minnu fi żmienijiet differenti iżda li jiksru l-istess dispożizzjoni tal-liġi, minn ġewwa r-razzett tiegħu 'Rabbit Farm', Triq taz-Ziju, Zurrieq, ikkommetta serq ta' elettriku għad-dannu tal-Korporazzjoni Enemalta, liema serq huwa aggravat bil-mezz u bil-valur li jaqbeż €2,329.32;

2. Fl-istess perjodu, ikkorrompa uffiċjal jew impjegat pubbliku, liema uffiċjal jew impjegat pubbliku, in konnessjoni mal-kariga jew impieg tiegħu, talab, irċieva jew aċċetta għalih jew għal ħaddieħor xi rigal jew wegħda jew offerta ta' xi rigal fi flus jew f'utli ieħor, jew ta xi vantaġġ ieħor, li għalihom huwa ma kellux jedd, u barra milli aċċetta l-ħlas, il-wegħda jew l-offerta, dan l-istess uffiċjal jew impjegat fil-fatt naqas li jagħmel dak li hu fid-dmir tiegħu li jagħmel;

3. Fl-istess perjodu kkorrompa u kien kompliċi ma' uffiċjal jew impjegat f'amministrazzjoni pubblika, jew ikkorrompa u kien kompliċi ma' impjegat tal-Gvern jew mal-Gvern, liema impjegat sew jekk ma kellux jedd li jesiġi flus jew ħwejjeġ oħra bħala salarju tad-dmirijiet tiegħu, jew akkont tal-Gvern jew ta' stabbiliment pubbliku, taħt il-libsa tal-kariga tiegħu, esiġa dak li l-liġi ma tippermettix, jew iżjed minn dak li tippermetti l-liġi, jew qabel iż-żmien li jmiss skont il-liġi;

4. Fl-istess perjodu kkorrompa u kien kompliċi ma' uffiċjali jew impjegat pubbliku, liema uffiċjal jew impjegat għal xi vantaġġ privat tiegħu jew għall-benefiċċju a' xi persuna jew entità oħra, għamel użu ħażin minn flejjes tal-Gvern jew tal-privat, karti tal-kreditu jew dokumenti, titoli, atti jew ħwejjeġ mobbli, illi kienu ġew fdati lilu minħabba l-kariga jew impjieg tiegħu.

Semghet ix-xhieda.

Rat in-nota ta' l-Avukat Generali tad-9 ta' Frar, 2017,[1] permezz ta' liema baghat lill-imputat biex jigi gudikat minn din il-Qorti bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali kif mahsub fis-segwenti artikoli:

(i) Fl-artikoli 261(b) u (c), 263, 264, 265, 266, 267, 278(2), 279(b), 280(2) u 283 tal-Kodici Kriminali, Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta
(ii) Fl-artikoli 115 u 120, tal-Kodici Kriminali, Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta;
(iii) Fl-artikoli 42, 43, 112 u 114 tal-Kodici Kriminali, Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta;
(iv) Fl-artikoli 42, 43 u 127 tal-Kodici Kriminali, Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta; u
(v) Fl-artikoli 17, 18, 31, 532A, 532B u 533 tal-Kodici Kriminali, Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta.

Rat li l-imputat ma kellux oggezzjoni li l-kaz jigi trattat bi procedura sommarja.

Rat l-atti u d-dokumenti kollha.

Semghet it-trattazzjoni finali.

Ikkunsidrat:
Illi meta l-imputat gie interrogat hu kien mill-ewwel innega li ghamel xi *tampering* fil-meter tieghu.[2] Huwa stqarr li xi 8 xhur qabel sajjetta kienet harqet is-set tal-meter u ghalkemm gharraf b'dan lil Enemalta ma kien sar

[1] Fol.194
[2] Fol.9 et seq.

xejn. Kien biss meta saret spezzjoni li l-meter gie mibdul. Ma kienx kapaci jispjega ghaliex il-*base cover* tal-meter kellu parti mkissra jew ghaliex kien hemm brix gol-*phase wire* tal-cable li kien diehel fis-*service box*.

Illi **Carmel Scerri**, Divisional Manager (Distribution) fi hdan l-Enemalta spjega kif hu kien responsabbli mill-meter section inkluz l-*smart meters* u offra l-isfond ta' kif inbdew l-investigazzjonijiet dwar tbghabis fl-*smart meters*. Spjega kif waqt li kien qed jigi ttestjat meter mill-lokalita` ta' H'Attard instab li dan kien *under-registering*. F'Lulju dahhlet informazzjoni li kien hemm meter iehor li kien originarjament installat f'H'Attard li kien suspettat hu meta nqala w ittestjawh instab li anke dan kien *under-registering*. L-istess gara f'Settembru fir-rigward ta' meter iehor li kien originarjament installat fil-Fgura.[3] Skattat investigazzjoni u instab li t-tlett meters gew installati mill-istess installer u l-procedura li kienet qed tintuza sabiex issir l- *under-registering,* kienet l-istess fejn ghalkemm ma kienx hemm raguni sabiex il-meter jinbiddel, fil-fatt dawn xorta wahda kienu qed jinbiddlu. Inzerta li waqt li kienu hawn Malta d-dizinjaturi tal-*smart meters*, il-kumpanija Taljana ENEL, dawn gew ikkonsultati u peress li kellhom maghhom strumenti necessarji, il-meters gew ezaminati u wasslu ghall-istess konkluzzjonijiet li kienu wasslu ghalihom qabel l-Enemalta meta ezaminaw l-istess meters. Gie suggerit li l-meters jintbghatu lill-Laboratorju tac-CESI u f'Settembru intbghat l-ewwel meter. Ikompli *"dawn ghaddewh minn process ta testijiet, anki fethuh, anki ccekjawh kollu u fl-ahhar ta' Settembru bghatulna dokument fejn f'dan id-dokument qed jghidulna li dan il-meter infetah, dan il-meter gie hhackjat kienu qed ibghabsulu xi haga minn gewwa u wrewna l-informazzjoni li kien hemm."* Intbghatu z-zewg meters l-ohra fejn rapport mibghut dwarhom sab li dawn il-meters gew mbghabsa bl-istess mod. [4]

Sussegwentement l-Enemalta xtrat strumenti bhal ma kienu qed juzaw l-ENEL u mill-IT Section tal-Enemalta inbeda process sabiex isir maghruf x'kien qed jigri. *"Bazikament qbadna l-installer, qbadna t-tip ta' procedura u bdew johorgu certu patterns. Flimkien mall-Interal Audit once li kellna l-informazzjoni u kellna l-istrumenti f'idejna ddecidejna li f'Jannar nibdew naghmlu t-testijiet fuq barra, jigifieri l-ewwel bdejna li ncemplu n-nies u nghidulhom li ha naghmlu t-testijiet, jigifieri li huwa fid-dmir taghna bhala Enemalta, dak iz-zmien kienet corporation illum plc, li ahna nittestjaw il-meters,*

[3] Fol.35
[4] Fol.36

u bdejna nsibu li dawn kienu underregistered. Kull darba kienu qed johorgu team ta' persuni, jittestjaw fuq il-post, johorgu dokument, u kull darba li nsibu dawn il-meters naghmluhom go evidence bags,..... beda johrog li dan kien hemm pattern, kien hemm pattern li l-meters hafna minnhom li kienu qeghdin jitwahhlu dawn kellhom initial reading, ... qabel ma jigu pogguti fuq il-post dawn kienu qeghdin jigu ttestjati, ghalhekk kien qed ikollhom l-initial reading, allura hadna decizjoni li minflok naqbdu biss il-procedura li sibna ta' dawk it-tlieta nestenduwa biex naraw liema meters kellhom l-initial reading kollha li wahhalna, u bdew johorgu li mhux biss ta' installer wiehed, u kien hemm iktar installers."[5]

Illi **Joseph Giuliano** jixhed li flimkien ma PC869 Kurt Gauci kien acceda fil-fond tal-imputat wara li kien nibet suspett dwar xi rregolaritajiet fuq l-arlogg tad-dawl. Kien issejjah fuq il-post l-imputat u sussegwentement instabu *"xi zewg sigilli tas-service box t'isfel kienu mbaghbsin, sibna l-lock li zzomm il-base cover imkisser, sibna bridge fil-wire fuq il-MCB tal-main switch u grif u wire imdewbin minhabba li ma jkunx issikkat bizzejjed fis-service box minn fejn kien ghaddej l-ammont ta' dawl ibbridgejat."*[6]

Illi **Robert Bususttil** li kien prezenti fl-ispezzjoni ghall-gharrieda spjega li *"sibna li fid-distribution box kien hemm MCB magenb il-main switch u kien hemm wire bl-ahdar ikkonnettjat mal-phase hrug tal-main switch. Kien hemm ukoll bridge wire iswed minn god-dhul u l-hrug tal-main switch sabiex meta jkun hemm il-load fuq l-MCB bid-dirett u jintefa l-main switch li gej minn gol-meter ikun qed jiehu phase u neutral xorta. Sibna l-aljetti u l-viti, l-aljetti tal-viti tal-base cover tas-service box jidhru li nfethu fihom anki xi brix fuqhom l-aljetti jidhru li nfethu xi drabi, u l-base cover tas-service box kellha parti minnha mkissra sabiex x'hin jinqala l-cover tal-base cover ma jkunx hemm bzonn li jinqala l-fuse carrier tas-service box. Kien hemm ukoll brix u sparks gol-phase wire tas-service cable li diehel gos-service box.* ***Din l-evidenza giet kollha fotografata mis-Sur John Vella u elevata maghluqa go evidence bag number C003961***[7]*..... Il-meter kien bla display pero t-tampering kien fis-service box mhux fil-meter partikolari fil-meter qabel il-meter."*[8]

Illi **John Vella** ukoll kien akkumpanja lil Giuliano u Busuttil. Dan xehed kif instabu affarijiet li taw indikazzjoni ta' rregolaritajiet: *"Meta spezzjonajna s-service box il-lock tal-bicca t'isfel tas-service box kien imkisser u s-*

[5] Fol.36-37
[6] Fol.42-43
[7] Fol.44
[8] Fol.45

sigilli kienu mhux tajbin u meta tiftah id-distribution tieghu fejn ikollu l-fuses tieghu ha niftehmu kien hemm bridge fuq in-naha tan-neutral u kien hemm changeover switch hdejh, u dan normali nsibuha f'kazijiet ta' xi hadd ikun bid-dirett jew le. Wire bid-dirett ma nstabx, instabu dawn l-evidenzi.[9]*.... ghalkemm il-meter kien bil-hsara, pero kieku l-meter kien tajjeb dak il-hin tal-inspection il-meter kien jirregistra, imma meta taghmel l-ispezzjoni fil-parti t'isfel ta' fejn ikun hemm il-fuse tal-Gvern hemmhekk kien hemm il-cover imkisser u mal-wire fejn ikun diehel il-phase kien hemm hruq, nistghu nesebuh fir-ritratti, li jindika li hemmhekk kien idahhal xi haga u jsir spark peress illi ma jkunx issikkat."* Ix-xhud jghid li l-hsara tal-arlogg giet attribwita lil xi sajjetta izda kien hemm ukoll *"tbghabis mas-service box."*[10] Fl-istess ispezzjoni ittiehdet informazzjoni dwar il-load li kien hemm.

Illi kopja tar-rapport tal-ispezzjoni kif ukoll tal-load jinsab esebit fl-atti u fih hemm indikat li l-meter gie elevat u mqieghed go ***"Evidence bag No. C 003961"***. Fl-istess rapport tidher il-firma tal-utenti imputat Caruana.[11]

Illi giet esebita ukoll konferma mill-Kunsill Lokali taz-Zurrieq li nhar il-21 t'April, 2014, kienu rcevew diversi lmenti dwar hsara fis-dawl ta' residenzi u *street lighting* fl-inhawi taz-Ziju, kawza ta' maltempata tat-18 ta' Gunju, 2014.[12] Dan kien gie prezentat lill-ufficjali prosekutur mill-imputat kwazi xahrejn mid-data tal-ispezzjoni li tirrizulta li sehhet nhar l-4 ta' Gunju, 2014,[13] meta l-istqarrija ittiehdet nhar it-30 ta' Lulju, 2014.[14]

Illi **Alan Chetcuti** ta spjegazzjoni dwar kif saru l-kalkoli dwar il-konsum ta' dawl mhux registrat fuq il-meter li kien gie nstallat fil-21 ta' Settembru, 2010. *"Originarjament il-konsum tieghu kien, ha naqra r-readings wara xulxin, 26 units, 17 units, imbaghad beda niezel 7, 6 units, dak sa Jannar tal-2012 u minn hemm il'quddiem sa dakinhar tal-ispezzjoni l-meter baqa' mwahhal. L-Enemalta bdiet l-istima taghha minn meta l-meter beda jisslowja, qabzet l-ewwel zewg readings li inizzjalment kien 25, nizel 17, bdiet mir-reading ta' wara dak meta beda jinzel ghal 7, 6 imbaghad waqaf.... l-average tal-konsum f'dak il-perjodu, qeghdin nitkellmu perjodu ta' 1182 gurnata, kien ta' 1.7 units ta' dawl kuljum. Qeghdin inqabbluhom fuq ir-readings li gew registrati fuq il-meter il-*

[9] Fol.47
[10] Fol.48
[11] Fol.20
[12] Dok.LC1 a fol.53
[13] Fol.17 et seq. Kopja ohra a fol. 40 et seq.
[14] Fol.9-11

gdid wara l-ispezzjoni li hemmhekk telgha ghal 17.1 units ta' dawl kuljum, naghmlu dak il-progection ghal dak il-perjodu u l-pretenzjoni tal-Enemalta qeghda ta' 3888.06 Euro, jekk innehhu barra l-penali 3274.33 Euro."[15]

Illi mill-**Current Incident Report**[16] redatt min **PC1290 Clayton Demicoli**[17] jirrizulta li wara li saret l-ispezzjoni minn ufficjali tal-Enemalta, gie mibdul il-meter antik bin-numru 09-16022069 b'final reading 5540 ma meter gdid u l-evidenza tqeghdet go borza bin-numru C003961. Jirrizulta li prezenti ghall-ispezzjoni kien hemm biss PC869 Gauci u ghaldaqstant huwa cjar ghalhekk li il-CIR jirriproduci dettalji mehuda mir-rapport tal-ispezzjoni u mhux ghax ikkonstathom huwa stess.[18]

Illi l-esperti nominati mill-Qorti xehdu li *"Il-meter gie ccekjat, tpogga fuq it-test bench, u waqt li l-meter qed jaghti r-registers tieghu mhux qed jirregistraw il-konsum. Bazikament meter fuq, ghandu fuq id-display tieghu ghandu zewg LEDs. light emitting diodes li dawn iteptpu skond kemm ghaddej kurrent go fih. Dawn qed iteptpu tajjeb pero l-meter imbaghad ghandu unit go fih li jghodd kemm ghaddej units go fih, u dak is-section tal-meter mhux qed jahdem. Il-meter baqa' mwahhal fuq certu ammont ta' units."* Mistqosija mill-Qorti jekk dan setax kien kawzat minn xi *bypass* li kienet allegata li saret fuq il-meter sabiex ma jirregistrax konsum l-espert **Profs. Spiteri Staines** kien kategoriku ghall-ahhar ***"Le din hija kawza ta' xi disturbance minhabba xi sajjetta"*** u jkompli ***"Le m'huwiex eskluz li jieqaf il-meter minn kaz ta' sajjetta,"***.

Fatt inkwetanti riskontrat mill-esperti teknici hu li filwaqt li r-rapport tal-ispezzjoni kif ukoll l-Current Incident Report jitkellmu dwar *evidence bag* wahda, *"bazikament meta gejna biex nifthu l-borza tal-meter, il-meter per se kien imdahhal go exhibit bag ohra, jigifieri ftahna l-ewwel exhibit bag fejn kellha xi affarijiet jikkoncernaw il-bypass, kien hemm xi affarijiet li qalghu l-Enemalta li jispjegaw huma li ghandhom x'jaqsmu mall-bypass, imbaghad kien hemm it-tieni borza li kienet il-borza originali li sar ir-rapport fuqha. Meta rajna dik il-borza u staqsejna lis-Sur Lewis Caruana jekk jgharafx il-firma tieghu, s-Sur Caruana qalilna dik mhux il-firma tieghu fuq il-borza u qalilna li hu jiffirma differenti u jekk intuh bicca karta jurina l-firma tieghu*[19]*...... Xorta bqajna ghadejjin bit-tests.*

[15] Fol.57-58
[16] Fol.86 et seq.
[17] Fol.90-91
[18] Fol.18 tad-dokument a fol.17 et eq.
[19] Fol.174

Is-Sinjur beda' jinsisti li kienet fault mis-sajjetta li kien irraportaha hu u dawn l-affarijiet. Jien immedjatament staqsejt lil Enemalta biex jippreparawlek, biex jipprezentaw huma l-kontijiet ta' dawn l-ahhar zmien biex naraw meta waqaf il-meter, il-fault kif irrapurtah, kif isservicejaw u x'jghidulu, dawk ma gbarnihomx ahna biex jipprezentawhom l-Enemalta.".[20]

Il-Qorti tkun qed tonqos jekk ma tosservax li minkejja din l-allegazzjoni u minkejja li l-process kien ghadu fi stadju ta' rinviju, l-prosekuzzjoni ma talbet ghal ebda espert kalligrafiku sabiex jaghmel *comparison* bejn il-firma tal-imputat (moghtija minnu volontarjament lill-esperti), dik il-firma li tidher fuq id-dokument tal-ispezzjoni u l-firma kkontestata fuq l-*evidence bag*. Lanqas ma sar xi tentattiv sabiex jitressqu xhieda tal-Enemalta li setghu jitfghu dawl dwar din id-disprepanza fl-ammont ta' *evidence bags* u ghaliex minflok wahda bin-numru C003961, irrizultatat ohra b'xi wires, li fiha kien hemm il-borza C003961 u dejjem bil-firma li l-imputat jghid ma kienitx tieghu! Huwa fatt rilevanti iehor li hadd mill-ufficjali tal-Enemalta, li kienu prezenti ghall-ispezzjoni ma jsemmu li Caruana f'xi hin iffirma xi *evidence bag* imma jghidu biss li l-meter mibdul tpogga' go *evidence bag*. Jinghad ukoll li fix-xhieda taghhom kif ukoll fir-rapport tal-ispezzjoni tissemma biss *evidence bag* wahdanija – dik bin-numru C003961- u ma jirrizultax li intuzat xi evidence bag ohra! Fil-fatt il-Current Incident Report isemmi li *"L-evidenza giet imqieghda go borza bin-numru C003961"*[21] u PS583 jghid *"L-evidenza giet imqeghda go borza bin-numru C003961"*[22] filwaqt li Robert Busuttil jikkonkludi l-ezami tieghu bil-kliem *"Din l-evidenza giet kollha fotografata mis-Sur John Vella u elevata u maghluqa go evdience bag number C003961."*[23]

Illi iktar minn hekk il-konkluzzjoni tal-esperti hija wahda cjara u inekwivoka: ***"Illi minn ezami li sar fuq il-Smart Meter dan huwa faulty u mhux mbaghbas".***[24] Ghalhekk l-ewwel imputazzjoni ma gietx soddisfacentement ppruvata.

Inoltre` il-Qorti issibha difficli tifhem x'setgha gieghel lill-Pulizija Ezekuttiva takkuza lill-imputat b'komplicita` fir-reati ta' korruzzjoni, konkussjoni u storn, it-tieni sar-raba akkuza, liema reati sussegwentement

---

[20] Fol.175
[21] Fol.89
[22] Fol.85
[23] Fol.44
[24] Fol.186

gew indikati fin-nota ta' rinviju ghall-gudizzju, meta ma tiffigura minn imkien il-persuna tal-ufficjal jew impjegat pubbliku, element essenzjali tal-imsemmija reati.

Dwar ir-reat ta' korruzzjoni issir riferenza ghas-sentenza fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Saveria sive Saverin Sinagra** fejn il-Qorti tal-Magistrati ghamlet ezami *funditus* dwar ir-reat ravvizat bl-artikolu 115 tal-Kodici Kriminali: [25]

> Illi minn ezami ta'l-**artikolu 115** tal-Kodici Kriminali li jikkontempla r-reat ta' korruzzjoni jirrizulta illi l-elementi bazici li jridu jigu ippruvati huma essenzjalment erba' u cioe:
>
> 1. in-natura ufficjali jew pubblika ta'l-impieg tal-persuna ikkoncernata.[26]
>
> 2. li dik il-persuna irceviet jew accettat flus, jew xi rigal, jew weghda jew offerta u dawn ma ikunux dovuti skond il-ligi.[27]
>
> 3. li dana jkun in konnessjoni ma'l-istess kariga jew impieg.
>
> 4. li l-iskop ikun illi l-persuna taghmel jew ma taghmilx id-dmir tieghu/taghha.[28]
>
> Illi b'rabta ma' din id-disposizzjoni tal-ligi, l-Avukat Generali iccita wkoll l-artikolu 120, fejn titqies bhala komplici il-persuna li tikkorrompi l-ufficjal pubbliku.

Illi ghalhekk l-ewwel element essenzjali ghal kummissjoni ta' dana ir-reat huwa n-natura ufficjali jew pubblika ta'limpieg tal-persuna li qed tigi korrota. Illi l-Professur Mamo fin-noti tieghu dwar id-dritt penali ighid: "***The character of public officer or person employed under the Government is the first essential of this crime. The wording is very wide and embraces all officers or employees under the Government. ... It includes all public officers or employees whether their duties are judicial, ministerial or executive or mixed.***"

Dik il-Qorti kompliet hekk:

> ......Illi l-artikolu 120 iqis lil persuna li tikkorrompi ufficjal pubbliku bhala komplici fir-reat previst f'dana il-kaz fl-artikolu 115. Illi l-ligi taghti definizzjoni ta' min jitqies li huwa komplici fl-artikolu 42 fejn hemmhekk jigu ikkontemplati hames sitwazzjonijiet fejn persuna tirrendi ruhha komplici. Illi mill-qari ta' dina d-disposizzjoni tal-ligi jidher car illi f'kull cirkostanza ikkontemplata irid ikun hemm 'l hekk imsejjah *common design* bejn l-awtur u ilkomplici. Ma hux necessarju, kif tikkontendi id-difiza illi l-komplici ikun ghamel xi forma ta' qliegh huwa innifsu u cioe' ikun kiseb xi vantagg finanzjarju. ......

---

[25] Qorti tal-Magistrati (Malta) Bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali, Deciza 30.06.2010 per Onor. Magistrat Dr. Edwina Grima

[26] Vide ukoll **Il-Pulizija vs Joseph Buhagiar** (Appell, Deciza 19 ta' Lulju, 1982).

[27] Vide ukoll **Il-Pulizija vs Lawrence sive Lorry Cuschieri et** (Appell, Deciza 25 ta' Lulju, 1986)

[28] Vide ukoll Il-**Pulizija v. Alfred Demicoli** (Appell, Deciza 2 ta' Mejju 1985)

Illi kif gie deciz f'kawza fl-ismijiet Il-Pulizija vs Mario Camilleri et. deciza fit-30 ta' Lulju 2009, mill-Qorti ta'l-Appelli Kriminali:

"Il-korruzzjoni li dwarha qeghdin nitkellmu hi, skond id-duttrina prevalenti, karatterizzata minn ftehim volontarju bejn l-ufficjal (jew impjegat) pubbliku u l-persuna li tikkorrompi (li, kif inghad, hija kkunsidrata fil-ligi taghna bhala komplici) permezz ta' liema ftehim jitwieled veru u proprju *pactum sceleris*."

Il-Professur Mamo ighid: "***The briber or corruptor is only an accomplice in as much as he instigates or strengthens the resolution of the public officer or employee by giving or offering rewards or promises."*** (sottolinjar tal-Qorti)

Issir riferenza ghas-sentenza tal-Qorti tal-Appell Kriminali fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Emanuel Faure**:[29]

It-tieni aggravju jirrigwarda l-imputazzjoni fejn l-appellat gie akkuzat bi ksur ta' l-artikolu 112 tal-Kap. 9 tal-Ligijiet ta' Malta. Dan l-artikolu jipprovdi:

"Kull ufficjal jew impjegat f'amministrazzjoni pubblika, jew kull impjegat tal-Gvern jew mal-Gvern, sew jekk ikollu kemm jekk ma jkollux jedd li jesigi flus jew hwejjeg ohra bhala salarju tad-dmirijiet tieghu, jew akkont tal-Gvern jew ta' stabbiliment pubbliku, illi, taht il-libsa tal-kariga tieghu, jesigi dak li l-ligi ma tippermettix, jew izjed minn dak li tippermetti l-ligi, jew qabel iz-zmien li jmiss skond il-ligi, jehel, meta jinsab hati, il-piena ta' prigunerija minn tliet xhur sa sena."

L-elementi mehtiega biex jissussisti dan ir-reat huma: (1) il-karattru pubbliku tar-*reo*, (2) li jesigi xi haga llegalment, (3) taht il-libsa tal-kariga tieghu.

Il-**Professur Anthony J. Mamo**, fin-***Noti*** tieghu taht t-titolu imsejjah '***Of the Abuse of Public Authority***' jelenka l-elementi ta' dan ir-reat u cioe:[30]

"1. The public character of the offender;
2. The unlawful exaction; u
3. The colour of office."

It is, in the first place necessary that the offender be an officer or employee of a public administration or a person employed by or under the Government.

Issir riferenza ukoll ghas-sentenza **Il-Pulizija vs Alfred Attard**:[31]

Illi l-imputat huwa primarjament akkuzat bir-reat dispost fl-artikolu 112 tal-Kap 9 tal-Ligijiet ta' Malta u cioe "Ufficjal Pubbliku li jesigi flus kontra l-ligi" li jiddisponi s-segwenti:

---

[29] Onor Imhallef Dr. David Scicluna, Appell Numru 251/2007; Deciza 08.06.2007
[30] Prof. Sir A. J. Mamo, Lectures in Criminal Law, p. 80

[31] Qorti tal-Magistrati (Malta) Bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali, Deciza 28.02.2005 per Onor. Magistrat Dr. Consuelo Scerri Herrera.

"Kull ufficjal jew impjegat f'amminstrazzjoni pubblika u/jew kull impjegat tal-Gvern jew mal-Gvern, jew jekk ikollu, kemm jekk ma jkollux, jedd li jesigi flus jew hwejjeg ohra bhala salarju tad-dmirijiet tieghu, jew akkont tal-Gvern jew ta' stabbiliment pubbliku, illi ***taht l-libsa tal-kariga tieghu, jesigi*** *dak li l-ligi ma tippermettix, jew izjed minn dak li tippermetti l-ligi, jew qabel iz-zmien li jmiss skond l-ligi…"*

Dan hu reat komunement maghruf bl-ingliz bhala dak ta' 'unlawful exaction'. …..

Illi ghalhekk huwa importanti li jigi ppruvat li l-malvivent huwa ufficjal jew impjegat t'amministrazzjoni pubblika jew persuna impjegata mal-Gvern jew mill-Gvern. Il-ktieb tal-ligi huwa wiesgha hafna u ghalhekk jinkludi kull persuna li huwa direttament jew indirettament fis-servizz pubbliku.

<u>B'hekk kwalunkwe persuna li m'ghandhix dan l-impjieg</u>, ma tistax tinstab hatja ta' dan r-reat anke jekk talab xi flejjes jew oggetti ta' valur zejda waqt il-qadi ta' dmirijietu anke jekk ittanta jghamilha ta' ufficjal pubbliku. Ghalhekk il-kariga ta' ufficjal pubbliku hija element inerenti ta' dan r-reat u mhux cirkostanza aggravanti bir-reat.

Mill-banda l-ohra, jekk il-persuna li qed titlob l-flus jew hag' ohra li mhix dik skond l-ligi, tinsab f'dan is-servizz pubbliku kif fuq deskritt huwa immaterjali jekk ghandu jew m'ghandux skond l-impjieg tieghu, d-dritt li jircievi flus jew effetti ta' remunerazzjoni ghas-servizzi tieghu jew akkont tal-Gvern jew stabbiliment pubbliku iehor. Din id-disposizzjoni ghandha tigi nterpretata b'mod generali ghaliex r-reat huwa wiehed li jista jigi kommess minn kwalsiasi tip t'ufficjal, kemm jekk jithallas b'mod regolari b'salarju, b'imqieta jew anke jekk jaghti servizz gratuwitu.

It-tieni element huwa li jintalab flus jew haga li mhux dovut legalment 'unlawful exaction'. Dak li jitlob il-malvivent ghandu jkun dak li mhux intitolat ghalih jew huwa in eccess ghal dak li huwa intitolat ghalih, jew li huwa mitlub qabel ma huwa dovut. Il-pubbliku ghandu jkun protett minn tali forma ta' dan r-reat tant ikrah. Ir-reat huwa komplet [u ma jissejjahx attentat anke skond l-awturi famusi] meta hemm t-talba illecita bl-ingliz 'exaction', anke jekk il-vittma ma tkunx halset jew accettat li thallas dak li kien mitlub ihallas illegalment.

Skond il-**Professur Mamo**:

"The mere demand by the public officer or servant, provided it is serious and calculated potentially to achieve the intent, is sufficient to complete the crime."

Dan hu reat formali u dak li l-ligi thoss li ghandha tipprevjeni ma hux d-dritt ta' pussess privat izda d-dritt pubbliku li l-istat ghandu jiggarantixxi li jagixxi b'mod gust u ekwu tramite r-rappresentanti tieghu u cioe l-impjegati pubblici, u dan d-dritt huwa vjolat meta impjegat pubbliku jesigi dak li mhux intitolat ghalih jew hu in eccess ghal dak li hu intitolat ghalih jew jesigi dak li ma jkunx ghadu dovut

lilu. Ghalhekk b'dan nifhmu ahjar dak li trid il-ligi meta fid-disposizzjoni fuq imsemmija insibu l-kelma "tesigi" u cioe fis-sens li ghandha tifhem li rikjesta llecita hija bizzejjed ghal esistenza ta' dan r-eat u m'hemmx bzonn li dak li jkun, ikun ircieva dak li talab jew ahjar esiga.

Lanqas ma huwa necessarju skond l-ligi li l-ufficjal pubbliku li jesigi flus jew hwejjeg, jaghmel dan ghal gwadan tieghu. Huwa reat anke jekk dak l-ufficjal jesigi flus jew hwejjeg mhux dovuti legalment u jircievi u jehodhom ghal gwadan tal-Gvern.

Skond l-awtur Taljan **Maino**:

"Il reato di consussione consisteva nell'abuso dell'autorita per riscuotere cio che non e' dovuto per tasso diritti o alter contribuzioni."

Fit-tielet lok, huwa mehtieg li dak li jghamel ufficjal pubbliku, ghamlu **fil-qadi ta' dmirijietu**. Mhux necessarju li l-malvivent li jitlob il-flus jew hwejjeg illegalment, jaghmel hekk b'mod volut "knowingly", izda semplicement huwa rikjest li jigi ppruvat li dak li ghamel u cioe esiga l-flus jew hwejjeg ghalih meta ma kienx intitolat li jaghmel hekk.

Imbghad dwar l-artikolu 127 tal-Kodici Kriminali, il-Qorti qalet hekk fis-sentenza taghha fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Carmel Saliba:**[32]

"Illi fir-rigward tar-reat ikkontemplat fl-artikolu 127, il-Qorti ser tapplika l-istess argumentazzjoni. Hawnhekk id-dolo mehtieg ukoll isarraf fil-fatt illi l-ufficjal pubbliku japproprja ruhu jew jisraq flus jew oggetti ohra mobbli sabiex jaghmel profitt u dana b'abbuz tal-fiducja lilu moghtija fil-kariga li jokkupa.

Kif ighid il-Professur Mamo: "Strictly speaking the more appropriate word to denote this element of the crime under reference is the first i.e. "misapply" inasmuch as the public officer already has the detention or general possession of the thing: he only betrays the trust resposed in him by diverting it from its destination, by using it unlawully or his private advantage; in brief by deriving therefrom an unlawful gain." Huwa jikkwota dak li ighid l-Imhallef Harding: **"Embezzlment is a crimen interversionis – that is it is completed when the lawful "causa possidendi" is fraudulently substituted by the unlawlul 'causa dominii'. As soon as the sum or thing is misapplied, there is fraudulent conversion."**

Kif ritenut fis-sentenza fis-sentenza **Il-Pulizija vs. Alexander Zammit et**.:[33]

"Wiehed mill-elementi tar-reat ta` storn [Art. 127 - Kodici Kriminali] huwa li l-oggetti in kwistjoni jkunu gew fdati lill-individwu minhabba il-kariga jew impieg tieghu. Kjarament, jew ikun hemm dan l-affidament ta` l-oggetti, jew inkella jkun hemm it-tehid taghhom "invito domino" li hu element tas-serq. Wiehed minn dawn l-elementi ovvjament jeskludi lill-iehor relativament ghall-istess fatt."

Fis-sentenza **Il-Maesta tar-Re vs Guzeppi Fenech et**, il-Qorti Kriminali ddikjarat:[34]

Illi gie deciz min din l-Qorti, kompsota minn tlett Imhallfin, fil-kawza **"Rex vs Brincat"**deciza fis-6 ta' April, 1943, illi d-delitt ta' storn kontemplat fl-artikolu 125 tal-Kap.12……huwa specjali ghall-ufficjal jew impjegat publiku; u persuna li ma jkollhiex dik il-kwalita` **anke jekk tghin lill-uffijal**

---

[32] Qorti ta' Gudikatura Kriminali (Ghawdex), Onor. Magistrat Dr Edwina Grima; 31.05.2012

[33] Deciza 13.03.1998, App. Krim.

[34] Deciza 16.06.1950 per S.T.O. Sir George Borg, Onor. Dr A.J. Montanaro Gauci, Onor. Dr. W. Harding. Kollezzjoni ta' Decizjonijiet tal-Qrati Superjuri, Vol.XXXIVC.iv. fol.930

<u>publiku, ma tistax tigi akkuzata ta' komplicita` taht dik id-disposizzjoni, ghaliex ikun qieghed jonqos element essenzjali ghal dik id-disposizzjoni, u cjoe il-kwalita` ta' ufficjal jew impejgat pubbliku li jkollu taht idejh il-haga stornata in forza ta' dak l-ufficju tieghu</u>.....

Illi fil-kaz **"Rex vs Victor Fava"** deciz ukoll minn din l-qorti kollegjalment komposta fis-6 ta' Lulju 1943, gie mantenut l-istess principju. U gie spjegat li f'kaz ta' reati simil, il-kwalita` ta' ufficjal pubbliku (u kwindi l-fatt li l-haga tkun fdata lilu minhabb l-karika tieghu) ma ghandhiex bhala bazi l-facilitazzjoni ta' l-ezekuzzjoni tar-reat, imma l-vjolazzjoni ta' dover specjali inkombenti lill-ufficjal pubbliku (li jkollu l-haga fdata lilu) u ghalhekk bhala cirkustanza esklusivament personali ma hijiex kommunikabli.

Illi l-principju ta' non-kommunikabilita`, minhabba li si tratta mhux ta' kwistjoni ta' facilitazzjoni, imma ta' vjolazzjoni ta' dover specjali, propunjat f'dawn is-sentenzi huwa accettat mill-Pessina….. Masucci (Dig. It. voce "Partecipazine", n.155).

Dan l-awtur tal-ahhar precizament jghid illi d-delitt f'kaz simili, jidderiva "dalla violazione di uno special dovere incombente ad una determinate persona; <u>neppure puo essere estesa agli altri condeliquenti perche` non sarebbe giusto che risentisce i danni della violazione di un dovere speciale anche chi a questo dovere non era sottoposto</u>". U ghandu jigi nutat li persuna tigi sottoposta ghal dak id-dover mhux biss ghax tkun ufficjal publiku imma ghax il-haga tkun giet fdata lilha minhabba l-karika; u ghalhekk **mhux bizzejjed li tkun ufficjal publiku biss, minghajr ma jkun hemm l-affidament tal-haga.** Ikompli jghid gustament il-Masucci illi "se l'aggravante forse anche a lui communicabile, si avrebbe questa inammissibile conseguenza che si risponderebbe come complice di un'aggravante nella quale non si sarebbe potato concorrere, se il colpevole, invece di limitarsi alla parte di complice, avesse scelto quella di esecutore del reato". U precizamnet dan huwa l-aqwa argument. Infatti diversament, kieku ma tigix segwita din it-teorija, jista jkun hemm dan l-assurd;

……..Il-kwalita` ta' ufficjal pubbliku serviet ta' facilitazzjoni ghar-reat, imma b'dan kollu **ma tistax tikkomunika ruhha lill-komplici, ghaliex ic-cirkustanza ta' ufficjal publiku, akkopjata ghall-affidament tal-haga stornata minhabba l-kariga, hija mhux aggravanti, imma element tar-reat specjali**; **u l-komplici, li, ankorke` hu ufficjal publiku, ma kellux pero` l-haga fdata lilu, ma setax jikkometti dak it-titolu ta' reat ghalkemm seta' ikkometta titolu ta' reat iehor**. Fl-ewwel kaz hemm it-titolu ta' serq (reat komuni) pju` l-aggravanti, kommunikabbli ghax serviet ta' aggravanti; fit-tieni kaz hemm titolu specjali ta' reat, biss dik ic-cirkustanza (ufficjal publiku pju l-affidament tal-haga minhabba l-karika) ma hijiex aggravanti, imma element kostituttiv tar-reat stess, u dak li fih ma tirrikorrix dik ic-cirkustanza ma jistax jikkometti, mhux l-aggravanti, imma ma jistax jikkometti t-titolu stess ta' dak ir-reat specjali.

…Illi minn ezami tal-att tal-kawza…jirrizulta li f'dan il-kaz il-haga allegata stornata <u>kienet taht idejn akkuzat wiehed biss, in forza tal-ufficju tieghu,</u> cjoe` ta' Guzeppi Fenech. Iz-zewg ko-akkuzati l-ohra huma, jew kienu, ukoll impjegati pubblici, sija pure fl-istess dipartiment, imma l-haga stornata ma kienitx fdata lilhom in forza tal-impjieg taghhom….

Illi ghalhekk la darba tonqos dik i-cirkustanza, ma hemmx lok ghall-komplicita` - salva konsiderazzjoni diversa ta' l-allegat ghemil taghhom, anki in bazi ghall-kwalita` taghhom ta' impjegati publici, kif allegat mill-prosekuzzjoni. [emfazi u sottolinejar tal-Qorti]

Illi l-Pulizija qeghda fl-obbligu li tipprotegi lic-cittadin minn akkuzi gratwiti maghmula minn terz/i fil-konfront ta' persuna/i ohra; kondotta li tista' twassal sabiex jigu istitwiti proceduri kriminali ghal kalunnja. Ghalhekk meta tasal biex takkuza bniedem hi nnifisha, qeghda fi dmir tezercita kawtela kbira u ghandha jkollha wkoll sens ta' dixxerniment qawwi fejn, minkejja is-similiarita` li kaz jista' jkollu ma kazijiet ohra (dan kien biss wiehed minn numru kbir ta' kazijiet dwar tbghabis fi *smart meters* li kienet qed tinvestiga fl-2014), ghandha dejjem takkuza abbazi tal-provi li jkollha f'idejha, li bla dubbju jvarjaw minn kaz ghal kaz.

Dan kien kaz senjat minn karenza totali ta' provi dwar xi intervent ta' ufficjal pubbliku jew impjegat f'amministrazzjoni pubblika, rekwizit essenzjali ghall-akkuzi ta' korruzzjoni, konkussjoni u storn.

Ghalhekk fid-dawl tas-suespost il-Qorti ma tistax ghajr tillibera lill-imputat minn kwalunkwe htija u piena fuq l-akkuzi kollha imputati lilu.

Dr Donatella M. Frendo Dimech LL.D., Mag. Jur. (Int. Law)
Magistrat